

15. Fotod on tehtud Indoneesias. Kirjelda, kuidas on fotodel kujutatud pinnavormid tekkinud.

Foto 1 _____

Foto 2 _____

16. Määra Indoneesia pealinna Jakarta geograafilised koordinaadid.

17. Mis ilmakaares asub Jakarta Sydneyst vaadatuna? _____

18. Washingtonis on kolmapäeva hommik, kell on 8.00. Mis nädalapäev ja kellaaeg on samal ajal Jakartas?

19. Mis loodusvööndis asub Jakarta? _____

Too kaks näidet taimede kohastumustest selles loodusvööndis.

1) _____

2) _____

20. Kirjelda tüüpilist ilma Jakartas.

Täidab
hindaja

2 p

2 p

2 p

1 p

2 p

1 p

2 p

2 p

SA INNOVE

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM GEOGRAAFIA

13. JUUNI 2013

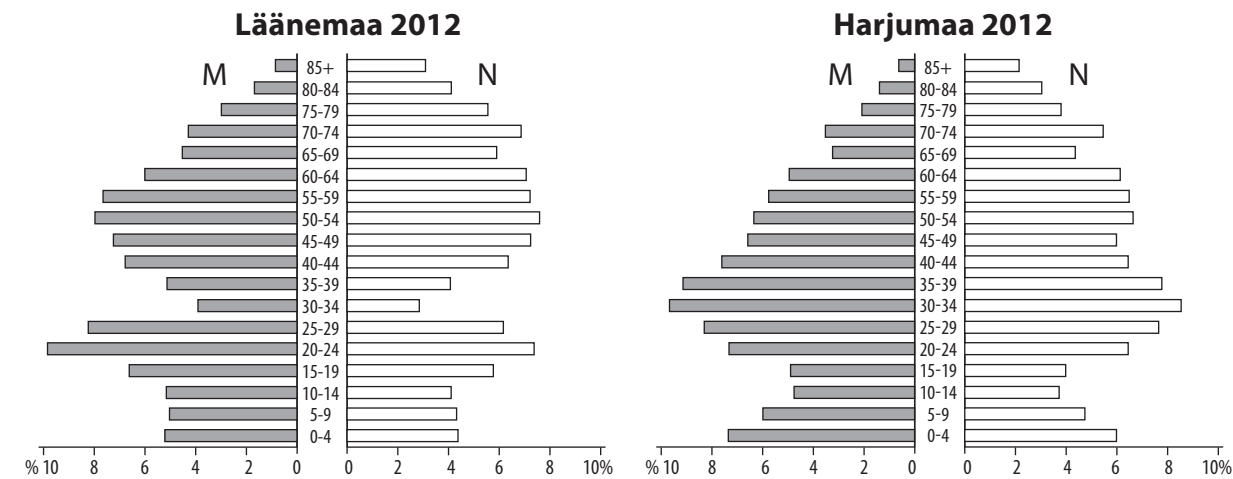
Ees- ja perekonnanimi: _____

Kool: _____

II OSA

NB! Ülesannete lahendamisel võib atlaseid kasutada.

9. Võrdle rahvastikupüramiidide põhjal Harjumaa ja Läänemaa rahvastikku.

Allikas: Statistikaamet

Too rahvastikupüramiidi põhjal välja Läänemaa ja Harjumaa rahvastiku 3 olulist erinevust.

1) _____

2) _____

3) _____

Mis erinevusi põhjustab?

Haapsalus elav Kadri oli 2012. aastal 11-aastane. Viiruta vastaval rahvastikupüramiidil see soo- ja vanusegrupp, kuhu Kadri 2012. aastal kuulus.

10. Võrdle atlase abil Harjumaa ja Läänemaa rahvastikku peale soolis-vanuselise koosseisu veel kahe näitaja põhjal.

1) _____

2) _____

Täidab
hindaja

3 p

1 p

1 p

2 p

11. Loe tekst läbi ning vasta küsimustele.

Läänemeri — maailma suurim riimveekogu vajab kaitset

Jões kannavad Läänemerre vett neli korda suuremalt maa-alalt kui on Läänemere pindala. Soolane ookeanivesi tungib Läänemerre väga aeglaselt madalate ja kitsaste Taani väinade kaudu. Soolane vesi liigub põhjakihtides, sest on mageveest raskem. Tavalisest rohkem kandub Põhjamere soolast ja hapnikurikast vett Läänemerre tugevate läänetormidega.

Läänemere keskkonnaprobleemiks on toitaineterohkus vees ehk eutrofeerumine. Peamiselt põhjustavad eutrofeerumist fosfor- ja lämmastikühendid, mis jõuavad merre asulate ja tööstuse heitveega ning põldudelt jõgedesse sattunud väetistest. Merre satub toitaineid ka kalakasvandustest.

Toitaineterohkuse tagajärjel suureneb vees vetikate hulk ning madalas rannikuvees võivad vetikad katta suuri alasid limase vaibana. Toitaineterikkas keskkonnas laiendavad oma kasvuala mitmed taimed, näiteks pilliroog. Kui toiduahelate järgmised lülid ei jõua kogu vetikate massi ära tarbida, vajuvad surnud vetikad veekogu põhja ja hakkavad seal lagunema. Lagundamisprotsessides kasutatakse vees olevat hapnikku.

A. Mis Läänemere osas on vesi kõige soolasem? Kõige täpsem vastus märgi X-ga.

- A.

Gdański laht
- B.

Kattegati väin
- C.

Kura kurk
- D.

Gotlandi ümbrus
- E.

Suur Belti väin

Põhjenda. _____

B. Põhjenda järgmisi väiteid.

Läänetormidel on soodne mõju Läänemere ökosüsteemile.

Mõned Läänemere madalaveelised lahesopid võivad kinni kasvada.

Läänemerre võib sattuda reostus Valgevene linnast Vitsebskist.

C. Nimeta kaks majandusharu, mida Läänemere reostumine võib mõjutada. Selgita, milles see mõju täpsemalt avaldub.

1) _____

2) _____

Täidab
hindaja

1 p

44

1 p

45

1 p

46

1 p

47

1 p

48

2 p

49

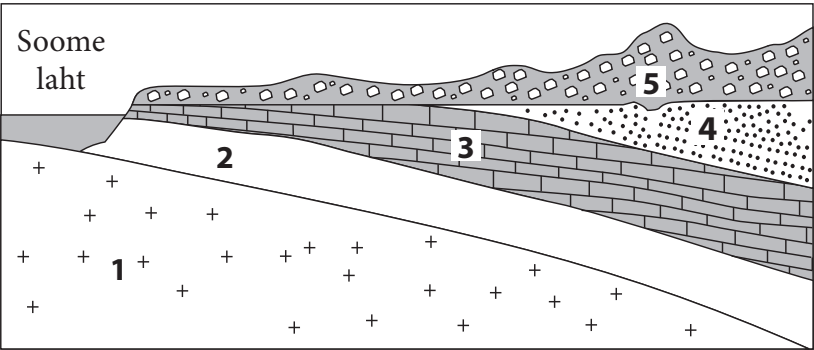
SA INNOVE

12. Küsimustele vastamiseks kasuta Eesti atlasest ja ülesandes antud infot.

Eesti asub Ida-Euroopa platvormil. Platvorm on ulatuslik maakoore osa, mis koosneb kurrutatud tard- ja moondekivimitega aluskorrast, mida katab kurrutamata sette kivimitega ja pudedate setetega pealiskord. Pealiskorra pindmist, pudedatest setetest osa nimetatakse pinnakatteks.

Märgi tabelisse numbrid, mis joonisel tähistavad aluskorda, pealiskorda ja pinnakatet.

Soome laht

Mõiste	Number või numbrid joonisel
Aluskord	
Pealiskord	
Pinnakate	

Eestis leiduv põlevkivi on tekkinud Ordoviitsiumi ajastul. Kui vana on põlevkivi? _____

Mis ajastu kivimid on joonisele märgitud numbriga 4? _____

13. Selgita, mis on maavärin.

Tõmba loetelus joon alla linnadele, kus võib esineda tugevaid maavärinaid.

Sydney, San Francisco, Wellington, New York, Jakarta, Moskva, Ankara, Lima

Põhjenda oma valikut. _____

14. Lõpeta laused, põhjendades tundra kohta esitatud väiteid.

Tundras on väga palju soid, sest _____

Tundras on ka suvel jahedad ilmad, sest _____

Muld tekib tundras väga aeglaselt, sest _____

Nimeta kolm riiki, mille territoorium ulatub tundravööndisse.

Täidab
hindaja

1 p

50

1 p

51

1 p

52

1 p

53

1 p

54

1 p

55

2 p

56

1 p

57

1 p

58

1 p

59

1 p

60

1 p

61